

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-609) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 114 คน จากกลุ่มประชากรทั้งสิ้น จำนวน 138 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ โดยยึดหลักแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 217-247) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง $r = .30 - .87$ และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ $\alpha = .85$ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อทำหนังสือ ขอความร่วมมือถึงผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 114 ฉบับ ไปยังโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้วยตัวเอง ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 114 ชุด จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยหาคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้ สถิติการทดสอบค่าที (t -test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและองค์ประกอบหลักอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน และการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร องค์ประกอบย่อย พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียง

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ด้านการสื่อสาร เป้าหมายของโรงเรียน ด้านการบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการจัดตั้งจุดใจให้กับครู ด้านการประสานการใช้หลักสูตร ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ และรายด้านมีผลดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนง่ายต่อการนำไปปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยนำมากำหนดเป็นเป้าหมายของโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน

1.2 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ประชุมชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนประชาสัมพันธ์เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองทราบโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

1.3 ด้านการนิเทศและการประเมินการสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังเกตการสอนของครู โดยไม่มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อสังเกตการสอนตามสภาพที่เป็นจริง ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การสอนซึ่งกันและกัน

1.4 ด้านการประสานการใช้หลักสูตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียนตามเป้าหมายของโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบประสานงานด้านหลักสูตรของแต่ละระดับชั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการประชุม อบรม และสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้

1.5 ด้านการบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ผลการเรียนไม่เป็นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้เวลา

นอกเหนือจากเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหาร โรงเรียนกระตุ้นให้ครูใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนชี้แจงให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับผลเสียของการมาเรียนสายและการขาดเรียน

1.6 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนให้ครูที่ได้รับการพัฒนาดำเนินการขยายผลให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รับทราบเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับการพัฒนา ผู้บริหาร โรงเรียนกระตุ้นให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน และเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพ

1.7 ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนพบปะกับนักเรียนแบบเป็นกันเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหาร โรงเรียนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครูมีห้องทำงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่สะดวกสบายเอื้อต่อการปฏิบัติงาน และผู้บริหาร โรงเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการปฏิบัติภารกิจอยู่ภายในโรงเรียน

1.8 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนทุกคนให้มีพัฒนาการตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้บริหาร โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน และผู้บริหาร โรงเรียนสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องแนะแนว ระบบอินเทอร์เน็ต สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ด้านองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนพบว่า โดยรวมด้านองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาด้านองค์ประกอบย่อยของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการประสานการใช้หลักสูตร และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านองค์ประกอบย่อยอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านองค์ประกอบหลัก พบว่า ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี มีการจัดประชุมและสมมนาเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับเป้าหมายทางการศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่า การกำหนดภารกิจของโรงเรียนเกี่ยวข้องกับสื่อสารวิสัยทัศน์ของ ผู้บริหาร ไปสู่ครู เจ้าหน้าที่และนักเรียน โดยที่ภารกิจนั้นจะต้อง ได้รับการสื่อสารจนวัตถุประสงค์ ร่วมของโรงเรียนนั้นดำรงอยู่ หรือถูกเชื่อมโยง ไปสู่การปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระดับ ห้องเรียนทั่วทั้งโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑา วิญญูโสภิต (2547, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารมีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัชชาติ วิชาศรี (2549, หน้า 103) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน มีประเด็นต้องอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนง่าย ต่อการนำไปปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่า กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยมีการ วางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากการจะดำเนินการใด ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องมีผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของอาคม วัลไชสง (2547, หน้า 99) ที่กล่าวว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษาทำให้นักลกรทราบบทบาท และหน้าที่ของ ตนนั้นจะต้องมอบหมายงานให้นักลกรอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มสาครบุรี มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยนำมากำหนดเป็นเป้าหมายของ โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 221) ที่กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารวิชาการ คือ การกำหนดและการสื่อสารภารกิจ หรือ

วัตถุประสงค์ของโรงเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของเนเชวิช (Knezevich, 1984, pp. 16-18) ที่ได้กำหนดบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานสถานศึกษาว่าเป็นผู้กำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายได้ มีความสามารถในการชี้แจง ทำความเข้าใจ เขียนวัตถุประสงค์ขององค์การ มีความรู้และทักษะในระบบการจัดสรรงบประมาณแบบโครงการ และการบริหาร โดยยึดวัตถุประสงค์และผลงาน

1.2 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี มีการจัดประชุมชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน และมีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538, หน้า 98) ที่กล่าวว่า การสื่อสารเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญต่อการเป็นผู้นำ หรือภาวะผู้นำที่ทำให้ผู้อื่นปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับแนวความคิดของฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 221) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องแน่ใจว่า ครู ผู้ปกครอง นักเรียนมีความเข้าใจต่อความสำคัญของเป้าหมายของโรงเรียน โดยมีการปรึกษา พูดคุย ทบทวน ความเข้าใจเรื่องเป้าหมายกับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดสื่อสาร และการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร และงบประมาณในการสื่อสาร สามารถสื่อสารได้ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษา โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนจะต้องจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี และรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการจัดทำเป็นประจำทุกปีการศึกษา

1.3 ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนสาครบุรี สังเกตการสอนของครู โดยไม่มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อสังเกตการสอนตามสภาพที่เป็นจริง และดำเนินการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครูอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การสอนซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซารี มณีศรี (2538, หน้า 201-202) ที่กล่าวว่า การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

ด้วยเหตุที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนิเทศ และการประเมินผลการสอนของครูค่อนข้างมาก ทำให้ครูได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ครูได้ปรับปรุงวิธีการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูบันทึกผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปพิจารณาหาแนวทางช่วยเหลือและสนับสนุนต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ อารมย์ ฉนวนจิตร (2552, หน้า 170-171) ที่กล่าวว่า การบันทึกผลการประเมินไว้เป็นหลักฐาน และสรุปการประเมินไว้ในแหล่งเดียวกัน เพื่อใช้ศึกษาพิจารณาง่าย เป็นเอกสารที่นำไปอ้างอิง เพื่อปรับปรุงการนิเทศในขั้นต่อไป

1.4 ด้านการประสานการใช้หลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการประสานการใช้หลักสูตร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี รายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียนตามเป้าหมายของโรงเรียน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบประสานงานด้านหลักสูตรของแต่ละระดับชั้น และส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการประชุม อบรม และสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของมณฑา วิญญูโสภิต (2547, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครู และผู้บริหาร พบว่า ครูมีการรับรู้ต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านประสานการใช้หลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการประสานการใช้หลักสูตร และยังคงจัดให้มีการประสานและกำกับดูแลให้ครูสอนและประเมินผลได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร งานด้านประสานการใช้หลักสูตรจึงนับเป็นภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

1.5 ด้านการบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มสาครบุรีให้ครูสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ผลการเรียนไม่เป็นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้เวลานานเกินจากเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และกระตุ้นให้ครูใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 223) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่สามารถจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้การสอนในห้องเรียนหยุดชะงักลงได้ก็จะสามารถเพิ่มเวลาในการเรียนได้เต็มที่ นักเรียนอาจจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับแนวความคิดของอับเบน และฮิวส์ (Ubben & Hughes, 1987, pp. 97-98 อ้างถึงใน มณฑา วิญญูโสภิต, 2547,

หน้า 51) ที่กล่าวว่า การที่จะเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ในฐานะผู้นำทางวิชาการได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีพฤติกรรมด้านการทำงานตามเวลาที่กำหนด ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่สามารถควบคุมนโยบายเรื่องการบริหารเวลา สามารถที่จะเพิ่มเวลาสำหรับการเรียน เพิ่มศักยภาพและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นได้ สอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องความสำคัญของเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของมณฑล วิญญูโสภิต (2547, หน้า 99-100) ที่กล่าวว่า เวลาที่ใช้ในการทำงานด้านการสอนของครูนับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่วนเวลาที่สูญหายไปในกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการจะไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบริหารเวลาที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนมิให้สูญหายไปโดยเหตุอันไม่จำเป็น จึงนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างต่อเนื่องเต็มที่

1.6 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรีส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน ให้ครูที่ได้รับการพัฒนาดำเนินการขยายผลให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รับทราบเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับการพัฒนา และกระตุ้นให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนและเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาต่อ อาจเนื่องมาจากยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพครูในการจัดการเรียนการสอน เสริมสร้างความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ได้กำหนดมาตรการเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูทุกคนจัดทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2554, หน้า 27) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรุพหัจจิต ไบลิ (2547, หน้า 74) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในบทบาทของผู้นำทางวิชาการในประเด็นที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการมากมายในการสนับสนุนความพยายามของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวความคิดของยนต์ ชุ่มจิต (2553, หน้า 32-33) ที่กล่าวโดยสรุปว่าการพัฒนาครูมีความสำคัญ ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของครู ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีความรอบรู้ในทาง วิชาการและวิชาชีพมาก ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงส่งเสริม สนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครู ได้ศึกษาต่อ ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าครูที่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีจะมีความสามารถ ในการทำงานวิจัยได้เป็นอย่างดี

1.7 ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการจัด สิ่งจูงใจให้กับครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มสาครบุรีมีการพบปะ กับนักเรียนแบบเป็นกันเองอย่างสม่ำเสมอ จัดตั้งอำนวยความสะดวกให้ครูมีห้องทำงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่สะดวกสบายเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัชติ วิลาศรี (2549, หน้า 103) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัด ให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และสอดคล้องกับแนวความคิดของฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 224) ที่กล่าวว่า บทบาทสำคัญอันหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้าง บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การกำหนดให้มีเกณฑ์หรือโครงสร้างการให้รางวัลแก่ความพยายาม ของครู ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้สิ่งจูงใจเป็นรางวัลสำหรับความพยายาม โดยใช้วิธีการ ที่หลากหลาย เช่น การยอมรับ การให้คำชมเชย การจัดพิธีมอบรางวัล เป็นต้น ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้มีโอกาสแสดงผลงานของตนเองอย่างสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาเห็นความสำคัญของการแสดงผลงานของครู อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ครูได้สร้าง ผลงาน และนวัตกรรมใหม่ ๆ สำหรับใช้ในการจัดการเรียนสอน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ สูงสุดตามมาอีกด้วย

1.8 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรีส่งเสริมนักเรียนทุกคนให้มีพัฒนาการตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมกิจกรรม ที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน และปรับปรุงสภาพแวดล้อม ให้ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรพร อุณากรสวัสดิ์ (2536, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

เพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรชาติ วิลาศรี (2549, หน้า 103) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องแนะแนว ระบบอินเทอร์เน็ต สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของมณฑา วิญญูโสภิต (2547, หน้า 122-123) ที่กล่าวว่า การจะจัดให้มีสิ่งที่จะส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ภาวะผู้นำในการที่ปรับปรุงบรรยากาศของโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ด้านองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า โดยรวมด้านองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการทั้งโรงเรียน ขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มโรงเรียนสาครบุรี โรงเรียนขนาดเล็กมีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจน มีการประสานการใช้หลักสูตรแก่ครูผู้สอน และมีการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มสาครบุรี มีบุคลากรจำนวนมาก มีโครงสร้างและมีระบบการบริหารงานที่ซับซ้อน และเป็นแบบแผนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มสาครบุรี ซึ่งโครงสร้างและปริมาณงานที่ต่างกันนี้ จะทำให้มีผลต่อการดำเนินงานต่างกันไปด้วย ซึ่งในการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่นั้น ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถและอำนาจมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีผลทำให้การใช้อำนาจของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนสาครบุรีมีความแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาด้านองค์ประกอบย่อยของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ด้านสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการนิเทศ และการประเมินผลการสอนของครู การบริหารเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดของโรงเรียนในกลุ่มสาครบุรี

ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การนิเทศ และการประเมินผลการสอนของครู นั้นมีการจัดกระทำเหมือนกันทุกโรงเรียน และเป็นหน้าที่ที่ครูต้องรับการประเมินอยู่ตลอดเวลาเหมือนกันทุกโรงเรียน ครูผู้สอนมีการบริหารเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนที่ดีอยู่แล้ว และผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี ต่างให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ และมีการจัดสิ่งจูงใจแก่ครูอยู่เสมอ จึงทำให้การบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มสาครบุรีที่อยู่โรงเรียนขนาดต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และนำความต้องการของครูมาใช้ประกอบ ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อสามารถกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างครอบคลุม ทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาถึงความต้องการของครู ประกอบการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสนอรายงานการพัฒนาคูณภาพการศึกษาประจำปี ให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ เพื่อบอกถึงอุปสรรคในการดำเนินงานในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา และใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคูณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนเสนอรายงานการพัฒนาคูณภาพ การศึกษาประจำปีให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงระบบการนิเทศภายใน โรงเรียนให้มีความหลากหลาย มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการกำหนดให้ครูไปสังเกตการณ์สอนของครูที่มีประสบการณ์ทางการสอน และเพื่อนครูอื่น ๆ เพื่อครูผู้สอนจะได้นำข้อค้นพบมาปรับปรุง พัฒนาการสอนของตนเองให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนกำหนดให้ครูผลัดเปลี่ยน นิเทศการสอนของเพื่อนครูด้วยกันมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจงแจ้งความก้าวหน้าด้านการเรียน และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประชุมชี้แจง แจ้งความก้าวหน้าด้านการเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมนอกเหนือจากเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยอาจจัดในช่วงเวลาพักกลางวันหรือตอนเย็นหลังเลิกเรียน เพื่อไม่ให้กิจกรรมนั้นมีผลกระทบ หรือเป็นอุปสรรคต่อการเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนพยายามจัดกิจกรรมเสริมโดยไม่ให้กระทบต่อเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดครูเข้าสอนแทนในกรณีครูลา หรือต้องไปรับการพัฒนา เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และไม่สร้างภาระเพิ่มแก่ครูผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการจัดครูเข้าสอนแทนในกรณีครูลา หรือต้องไปรับการพัฒนา เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้มีโอกาสดำเนินงานของตนเองอย่างสร้างสรรค์ ยังทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบข้อมูลตามความสามารถของครูอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุง และพัฒนาครูให้มีความสามารถยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้มีโอกาสดำเนินงานของตนเองอย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนรู้ดีเด่น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการแข่งขันในการเรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพของนักเรียนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนรู้ดีเด่น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารจัดการด้านการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารจัดการด้านการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบย่อยภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านอื่น ๆ